

Rilčkarji (Coleoptera: Curculionidae) kot defoliatorji gozdnega drevja

Maja Jurc

2. seminar in delavnica iz varstva gozdov, 21. junij 2011, Ljubljana

V svetu je znanih 35.000 do 45.000 vrst iz družine rilčkarjev, samo v srednji Evropi živi več kot 1100 vrst, pri nas pa okoli 1000 vrst.

To je najobsežnejša družina v živalskem svetu.

So fitofagi (imagi in ličinke).

Sekcije

Orthoceri: zvijajo liste v cigare

Adelognathi: *Otiorhynchus* (*O. nodosus*, *O. niger*, *O. sensitivus*); *Polydrosus sericeus*

Phanerognathi:

- *Rhynchaenus fagi* (*Alnus*, *Betula*, *Carpinus*, *Salix*, *Prunus*, *Pyrus*, *Malus* idr.)
- *R. quercus* (*Quercus*)
- *R. subfasciatus* (*Quercus*)
- *R. testaceus* (*Alnus*)
- *R. populi* (*Salix*, *Populus*)
- *R. alni* (*Alnus*, *Ulmus*, *Betula*, *Corylus*, *Salix*)
- *Apion* sp. (*Salix*)
- *Stereonychus fraxini* (*Fraxinus* spp., *Olea europea.*, *Phillyrea* spp.)

Bukov rilčkar skakač *Rhynchaenus fagi* (L.) se razvija na navadni bukvi, lahko se pojavi tudi na mnogih listavcih.

Trebeljevo, 4.6.2011

Univerza v Ljubljani
Biotehniška fakulteta

- V Sloveniji se je *R. fagi* pojavil v gradacijah v letih **1947**, **1963/64** ter **1985/86**.
- Leta **1986** je gradacija zajela celotna območja predalpskega, preddinarskega in predpanonskega fitogeografskega območja in tudi obrobja alpskega in dinarskega fitogeografskega območja.
- V letu **2007** ponovno beležimo gradacije bukovega rilčkarja skakača (posebej močno so prizadeta GGO Ljubljana ter GGO Kras).
- V letih **2009** in **2011** ponovno ugotavljamo namnožitve *R. fagi*.
- **Gradacije so bolj pogoste!**

***Rhynchaenus fagi* (L.)**
na *Quercus*

Rožnik, 6.6.2011

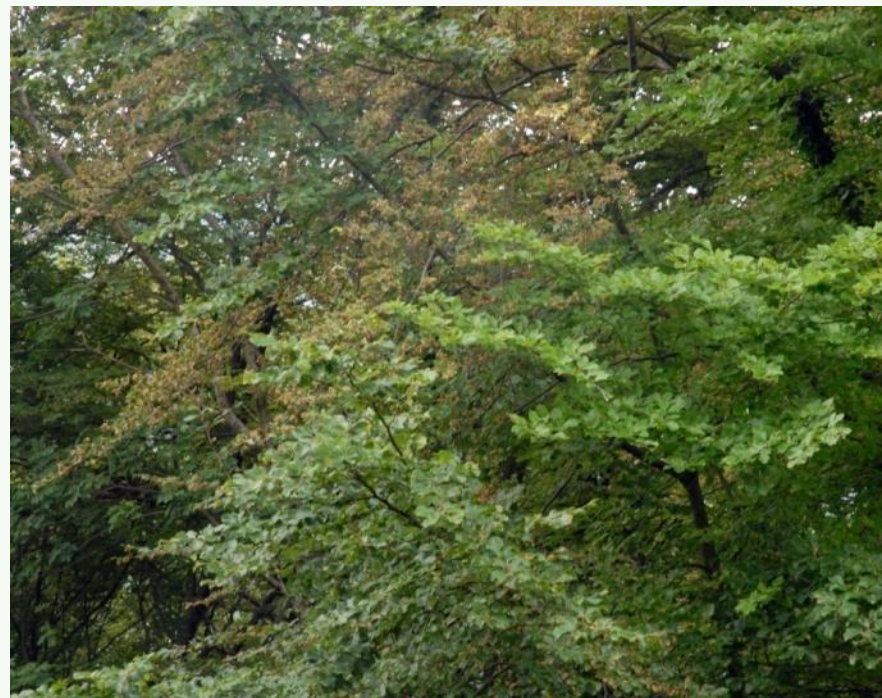
Rhynchaenus fagi (L.)
na jablani

Trebeljevo, 4.6.2011

Trebeljevo, 4.6.2011

- Razlike v jakosti poškodb različnih dreves. Vzroki?

Rhynchaenus subfasciatus Gyllenhal, 1835
na *Quercus*

Rožnik, 6.6.2011

Rhynchaenus testaceus Fabricius, 1801
– na *Alnus*

Čad, 6.6.2011

Rhynchaenus testaceus

Univerza v Ljubljani
Biotehniška fakulteta

Čad, 6.6.2011

Stereonychus fraxini (De Geer, 1775)

Univerza v Ljubljani
Biotehniška fakulteta

Fraxinus
spp.,

Olea
europaea,

Phillyrea
spp.

Čad, 6.6.2011

Apion sp., *Salix*

Rudnik, 11.6.2011

Kladje, 21.5.2009

Otiorhynchus (*O. nodosus*,
O. niger, *O. sensitivus*);
Polydrosus sericeus

Vzroki za pojave namnožitve (*Rhynchaenus*)

- Ugodne ekološke razmere (**višje temperature in nizke padavine**) v času ovipozicije in razvoja ličink.
- Vse naše vrste iz rodu *Rhynchaenus* imajo enoleten razvojni krog in prezimujejo kot imagi v zgornji plasti tal, opadu, mahu, pod lubjem dreves in drugod. Zaradi globalne otoplitve **preživi zimo velik odstotek populacije** (to je evidentno tudi pri drugih žuželkah, ki prezimujejo v opadu in plitvo v tleh).
- **Nimajo veliko naravnih sovražnikov** (rod *Rhynchaenus*) med ptiči in manjšimi sesalci.
- **Primarne vrste.**

Ukrepanje

- V srednji Evropi ne zatirajo rilčkarje defoliatorje.
- <http://www.aasatek.fi>
(EO-entomopatogene ogorčice)
na Finskem uporabljajo v gozdovih za zatiranje zapredkaric v tleh (npr. na 80 ha)
- na manjših površinah uporaba EO pripravka Nemasys® L vsebuje vrsto EO *Steinernema kraussei* (v Sloveniji prisotna, LAZNIK/ TÓTH/ LAKATOS/ VIDRIH/ TRDAN, 2009)
- uporaba piretroidov v drevesnicah (Karate Forst ®-liquid)
- Raziskava genetike gostiteljskih rastlin (*F. sylvatica*)

Rhynchaenus testaceus –
samica z rilčkom izgrize prostor za odlaganje jajčeca

ubljani
akulteta

HVALA!

www.bf.uni-lj.si